

BEZOEKERSGIDS

CHÂTEAU DE
CHENONCEAU

KASTEEL VAN CHENONCEAU, HET KASTEEL VAN DE VROUWEN

Katherine Briçonnet 1494 - 1526

Katherine Briçonnet, echtgenote van Thomas Bohier, algemeen controleur van Financiën van Frans I, was de echte opdrachtgever van het oorspronkelijke kasteel, dat sindsdien Logis Bohier heet en gebouwd is naar de tekeningen van een Venetiaans paleis. En de eerste van de "Dames" van Chenonceau, die een belangrijke rol speelden in de verfraaiing van het monument en de tuinen.

Diana van Poitiers 1499 – 1566

Koning Hendrik II schenkt Chenonceau in 1547 aan zijn meest geliefde maîtresse, Diana van Poitiers, een knappe, intelligente vrouw met groot zakelijk inzicht... Zij laat bij het kasteel de meest spectaculaire en moderne tuinen uit die tijd aanleggen, alsook de beroemde brug over de Cher waarmee de bouwstijl van Chenonceau een werkelijk uniek karakter krijgt.

Catharina de Medici 1519 – 1589

Catharina de Medici, weduwe van Hendrik II, zorgt ervoor dat Diana vertrekt, waarna zij de tuinen nog verder verfraait en de bouwwerkzaamheden voortzet. Er wordt een galerij van twee verdiepingen gebouwd waar dure feesten gehouden worden. Als regentes bestuurt zij het koninkrijk vanuit haar groene kabinet, haalt op Chenonceau de Italiaanse weelde binnen en bereidt het gezag van de jonge koning voor.

Louise van Lotharingen 1553 – 1601

Na de dood in 1589 van haar echtgenoot, Hendrik III, trekt Louise van Lotharingen zich op het kasteel terug en neemt volgens het hofceremonieel de witte rouw aan. Door iedereen verlaten valt het haar moeilijk om een leven van koningin-weduwe te blijven leiden. Zij besteedt haar tijd aan lezen, goede werken en gebed. Met haar dood komt een einde aan de aanwezigheid van koninklijke personages op Chenonceau.

Louise Dupin 1706 – 1799

In de 18e eeuw doet Louise Dupin, een belangrijk vertegenwoordigster van de eeuw der Verlichting, het kasteel in zijn weelde herleven. Zij houdt er op luisterrijke wijze salon en ontvangt hoogstaande schrijvers, dichters, wetenschappers en filosofen, zoals Montesquieu, Voltaire en Rousseau. Dankzij haar verstandige beschermende maatregelen blijft Chenonceau tijdens de Franse Revolutie behouden. Zij is begraven in het Parc de Francueil.

Apolline, gravin van Villeneuve 1776-1862

In 1799 trouwde Apolline de Guibert met de graaf van Villeneuve, erfgenaam van Chenonceau via zijn oudtante Louise Dupin. Zij wijden zich aan het herstellen van de pracht en praal van weleer: restauraties van het monument en van de tuinen, ... De gravin had een grote passie voor plantkunde. Ze plantte de platanen van de beroemde Grande Allée, herstelde de Groene Tuin en introduceert witte moerbeibomen. Haar uitzonderlijke bombyx-kwekerij kreeg de grootste onderscheidingen.

Marguerite Wilson Pelouze 1836 – 1902

Marguerite Wilson is afkomstig uit de industriële bourgeoisie; zij besluit in 1864 het kasteel en het park aan haar luxeuzere smaak aan te passen. Zij geeft een vermogen uit om het te restaureren in de geest van de tijd van Diana van Poitiers. Door een obscure politieke zaak raakt zij alles kwijt. Chenonceau wordt verkocht en nog eens verkocht, tot 1913.

Simonne Menier 1881 - 1972

Tijdens de Eerste Wereldoorlog wordt in Chenonceau, ver van de loopgraven, het leed van de oorlog wel degelijk zichtbaar. Simone Menier leidt als hoofdverpleegster een hospitaal in de twee galerijen van het kasteel, die hiervoor op kosten van haar familie (de chocoladefabrikant Menier) omgebouwd en ingericht zijn. Er worden tot 1918 meer dan 2000 gewonden verzorgd. Dankzij haar moedige karakter heeft zij tijdens de Tweede Wereldoorlog (1939 – 1945) veel verzetsdaden verricht.

Wanneer Thomas Bohier en zijn echtgenote Katherine Briçonnet in de 16e eeuw langs de rivier de Cher het kasteel van Chenonceau bouwen, breken zij hiervoor de burcht en de tot vesting verbouwde molen van de familie Marques af; alleen de vestingtoren, de Tour des Marques, blijft overeind en wordt naar de smaak van de renaissance gewijzigd.

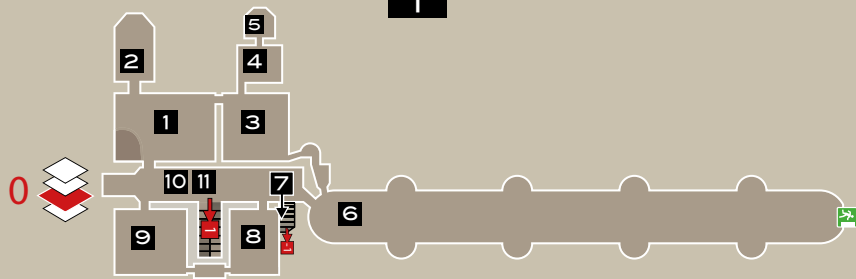
Het voorplein komt overeen met de plattegrond van het middeleeuwse kasteel dat door slotgrachten werd omgeven.

Naast de toren bestaat ook nog de put, versierd met een draakvis en een adelaar, embleem van de familie Marques.

Wanneer u dichterbij het kasteel komt, dat gebouwd is op de pijlers van de vroegere, tot vesting verbouwde molen, ziet u de monumentale toegangsdeur. Deze bewerkte en geverfde houten deur dateert uit de tijd van Frans I en is links getooid met het wapen van Thomas Bohier en rechts met het wapen van zijn echtgenote Katherine Briçonnet - de beide bouwers van Chenonceau - met daarboven de salamander van Frans I en het Latijnse opschrift: "FRANCISCUS DEI GRATIA FRANCORUM REX - CLAUDIA FRANCORUM REGINA" (*Franciscus, door de genade van God, Koning van de Franken en Claude, Koningin van de Franken*).

HET TERRASSE EN DE TOUR DES MARQUES

In dit vertrek bevonden zich de krijgslieden die belast waren met de bescherming van de koning. De schouw uit de 16e eeuw is getooid met het blazoens van Thomas Bohier. Op de eikenhouten deur (eveneens uit de renaissance) vindt u onder de afbeeldingen van hun patroonheiligen (de Heilige Catharina en de Heilige Thomas), de lijfspreuk van Thomas Bohier en Katherine Briçonnet: *"S'il vient à point, me souviendra", wat wil zeggen: "Als het mij lukt Chenonceau te bouwen, zal men mij zich herinneren"*.

Aan de muren hangen wandtapijten uit het Vlaanderen van de 16e eeuw DIE TAFERELEN UIT HET KASTEELLEN VOORSTELLEN: EEN HUWELIJKSAANZOEK, EEN JACHTPARTIJ. De kisten zijn in gotische en renaissancestijl. In de 16e eeuw bevatten zij zilverwerk, serviesgoed en wandtapijten waarmee het Hof zich van het ene kasteel naar het andere verplaatste. Op het balkenplafond ziet u de twee ineengevlochten C's van Catharina de Medici. Op de vloer liggen nog restanten van majolicategels uit de 16e eeuw.

DE ZAAL VAN DE WACHTERS

2

Vanuit de Zaal van de Wachters komt u in de kapel via een deur waarboven u een Mariabeeld kunt zien. De eikenhouten panelen van deze deur stellen Christus en de Heilige Thomas voor, met de volgende woorden van het Evangelie volgens Sint-Jan: *"INFER DIGITU TUUM HUC - DNS MEUS et DEUS ME"*: (*"Breng uw vinger hier - mijn Here God"*).

De glas-in-loodramen uit de 20e eeuw (1954) - de originele zijn tijdens een bombardement van 1944 verwoest - zijn van de hand van meester-glazenier Max Ingrand.

In de loggia rechts ziet u een MAAGD MET KIND, door **Mino da Fiesole** vervaardigd uit marmer van Carrara.

De boven het middenschip uittorende koninklijke tribune waar de koninginnen de mis bijwoonden, dateert van 1521.

Rechts van het altaar staat een bewerkte, natuurstenen credenstafel die getooid is met de lijfspreuk van de Bohiers.

Oude Engelse inscripties, gedateerd uit 1543 en 1546, die werden achtergelaten door de

Schotse Garde van Queen Mary Stuart, zijn nog steeds te lezen op de muren : Aan de rechter kant: *"De toorn van een man brengt geen gerechtigheid voor God teweeg"* en *"Laat het kwaad niet overwinnen"*. Aan de muren hangen schilderijen met religieuze voorstellingen:

- **Il Sassoferrato**: DE MAAGD MET DE BLAUWE SLUIER

- **Alonso Cano**: JEZUS PREDIKT VOOR FERDINAND EN ISABELLE

- **Jouvenet**: TENHEMELOPNEMING

- **Sebastiano del Piombo**: GRAFLEGGING

- **Murillo**: DE HEILIGE ANTONIUS VAN PADOUA.

- **Vlaamse school uit de 15e eeuw**: DE ANNUNCIATIE.

De kapel heeft de Franse Revolutie overleefd dankzij het idee van de toenmalige eigenares, mevrouw Dupin, hem als houtopslagplaats in te richten, zodat het religieuze karakter van het gebouw verborgen bleef.

DE KAPEL

Dit vertrek was de slaapkamer van de meest geliefde maîtresse van Koning Hendrik II, Diana van Poitiers, aan wie hij Chenonceau geschonken had. Toen Hendrik II in 1559 bij een tweegevecht tijdens een toernooi door de kapitein van zijn Schotse bewakers, Gabriel Montgomery, gedood werd, zorgde zijn weduwe, koningin Catharina de Medici, ervoor dat Diana haar het kasteel van Chenonceau teruggaf in ruil voor Chaumont-sur-Loire. Op de schouw van Jean Goujon, Frans beeldhouwer van de School van Fontainebleau, staan (evenals op de vakzoldering) de monogrammen van Hendrik II en Catharina de Medici: een H en een C die ineengevlochten de D van Diana van Poitiers zouden kunnen vormen. De restauratie ervan is te danken aan mevrouw Pelouze. Het hemelbed, de met Cordoba-leer overtrokken fauteuils stijl Hendrik II en een prachtige ingelegde tafel naast het bed zijn in renaissancestijl. Een heel mooi bronzen beeld uit de 19e eeuw van "Diana d'Anet" herinnert aan de favoriete van de koning. Let eveneens op het door **Sauvage** geschilderde portret van Catharina de Medici boven de schouw.

Twee enorme Vlaamse wandtapijten uit de 16e eeuw met de volgende voorstellingen:
- **De Triomf van de Kracht** op een door twee leeuwen getrokken gevechtswagen, omringd door personages uit het Oude Testament.

De Latijnse zin in de bovenrand laat zich als volgt vertalen: "Hij die met heel zijn hart de hemelse gaven liefheeft, deinst niet terug voor de daden die hem door Vroomheid worden opgelegd".

- **De Triomf van de Liefdadigheid**. Zij wordt omringd door Bijbelse episodes, en in haar ene hand houdt zij een hart en met haar andere hand toont zij de zon. De Latijnse spreuk laat zich als volgt vertalen: "Hij die bij gevaar een sterk hart toont, ontvangt bij zijn dood als beloning zijn zielenheil".

Links van het raam: **Christus beroofd van zijn kleren** door **Ribalta**, leermeester van Ribera. Rechts van de schouw: **Maagd met kind** door **Murillo**. De boekenkast onder dit schilderij bevat de archieven van Chenonceau, waaronder een in de vitrine tentoongesteld exemplaar waarop de handtekeningen van Thomas Bohier en Diana van Poitiers te herkennen zijn.

DE SLAAPKAMER VAN DIANA VAN POITIERS

Aan de muren hangen schilderijen waaronder met name:

- **Tintoretto**: DE KONINGIN VAN SABA EN PORTRET VAN EEN DOGE
- **Jordaens**: DE DRONKEN SILENUS
- **Goltzius**: SAMSON EN DE LEEUW
- **Ribera**: DRIE BISSCHOPPEN
- **Jouvenet**: JEZUS JAAGT DE KOOPLIEDEN UIT DE TEMPEL
- **Spranger**: EEN OP METAAL GESCHILDERD ALLEGORISCH TAFEREEL
- **Veronese**: STUDIE VAN HET HOOFD VAN EEN VROUW
- **Van Dyck**: AMOR MET APEN
- **Andrea del Sarto**: HEILIGE FAMILIE
- **Bassano**: SCÈNES UIT HET LEVEN VAN SINT BENEDICTUS
- **Le Corrège**: EEN MARTELAAR
- **Jouvenet**: HELIODORUS
- **Poussin**: DE VLUCHT NAAR EGYPTEN, DE ONTVOERING VAN HEBE, DE ONTVOERING VAN GANYMEDES.

Deze kamer is vernoemd naar Catherine de Medici's favoriete kleur, groen. Deze kamer was haar werkkamer en het **16e eeuwse plafond**, nog steeds in haar oorspronkelijke staat is een duidelijke weerspiegeling van haar voorkeur voor de kleur groen.

Ze werd Regent van het koninkrijk na de dood van haar man Henrik II, en regeerde Frankrijk vanuit haar appartementen. Op het plafond zien we twee "C" met haar initialen.

HET GROENE KABINET

In deze kleine kamer naast haar kantoor was Catherine de Medici's immense bibliotheek gelegen. Van hieruit heeft u een prachtig uitzicht op de rivier de Cher, het eiland en de tuin van Diana.

De eikenhouten vakzoldering uit 1525, in Italiaanse stijl met kleine afhangende sluitstenen, is een van de eerste van de in Frankrijk bekende vakzolderingen.

U ziet er de monogrammen van de bouwers van het kasteel: T.B.K. voor Thomas Bohier en Katherine Briçonnet.

Om spinnenwebben te voorkomen, is dit plafond gemaakt van kastanjehout.

DE BIBLIOTHEEK

Vanuit de slaapkamer van Diana van Poitiers bereikt u via een kleine doorgang de galerij.

Volgens de plattegronden van Philibert de l'Orme laat Catharina de Medici in 1576 door Jean Bullant op de brug van Diana van Poitiers een galerij bouwen.

Het is met zijn 60 meter lengte, zijn 6 meter breedte, zijn met turfkrijtsteen en leisteent betegelde vloer en zijn balkenplafond een prachtige balzaal, verlicht door 18 vensters.

Deze zaal werd in 1577 plechtig in gebruik genomen tijdens de feesten die Catharina de Medici organiseerde ter ere van haar zoon, koning Hendrik III.

Aan elk uiteinde bevinden zich twee zeer mooie schouwen in renaissancestijl; een van beide is slechts een decoratie van de zuidelijke deur die naar de linkeroever van de Cher leidt.

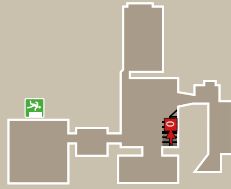
In het begin van de 19e eeuw wordt de galerij opgesierd met medaillons van beroemde personages uit de geschiedenis, afkomstig uit het Musée des Petits Augustins.

Tijdens de Eerste Wereldoorlog liet de heer Gaston Menier, eigenaar van Chenonceau, op eigen kosten een ziekenhuis inrichten waarvan de verschillende afdelingen alle zalen van het kasteel bezetten.

Tijdens de Tweede Wereldoorlog was de Cher de demarcatielijn. Zo bevond de ingang van het kasteel zich in bezet gebied (rechteroever). De galerij gaf met haar zuidelijke deur toegang tot de linkeroever, zodat het Verzet een groot aantal personen naar de vrije zone kon laten passeren.

DE GALERIJ

De keukens van Chenonceau bevinden zich in de enorme onderbouw gevormd door de eerste twee brugpijlers die in de rivierbedding van de Cher verankerd zijn.

De bijkeuken is een zaal met lage zoldering bestaande uit twee gewelven op gekruiste spitsbogen. De schouw uit de 16e eeuw is de grootste van het kasteel; ernaast bevindt zich de broodoven.

De bijkeuken komt uit op:

- de eetzaal voor het personeel van het kasteel en vroeger voor de edellieden uit het gevolg van Louise van Lotharingen.
- de slagerij waar u de haken nog kunt zien

waaraan het wild werd opgehangen en de slagersblokken waarop het aan stukken werd gesneden,

- de provisiekamer waar de levensmiddelen bewaard werden,

- een brug die naar de keuken zelf leidt.

Door van de ene brugpijler naar de andere te gaan, ontdekt u een platform waar de boten met proviand aanlegden (volgens de legende heet dit platform Bad van Diana of Bad van de Koningin). De keukens in renaissancestijl werden tijdens de Eerste Wereldoorlog voorzien van moderne apparatuur, die nodig was voor de verbouwing van het kasteel tot ziekenhuis.

DE KEUKENS

In deze zaal bevindt zich een van de mooiste schouwen uit de renaissance. Op de schoorsteenmantel kunt u de lijfspreuk van Thomas Bohier lezen: "S'il vient à point, me souviendra", net als op zijn wapenschild boven de deur, die door twee zeemeerminnen wordt omgeven.

Het meubilair bestaat uit drie Franse credenstafels uit de 15e eeuw en een Italiaans kastje uit de 16e eeuw, dat uitzonderlijk is vanwege het met een veer gegraveerde paarlemoeren en ivoeren inlegwerk, dat een huwelijkscadeau voor Frans II en Maria Stuart was.

Aan de muur het PORTRET VAN DIANA VAN POITIERS ALS DIANA GODIN VAN DE JACHT door **Primaticcio**, schilder van de School van Fontainebleau. Het schilderij werd in 1556 in Chenonceau geschilderd; op de omlijsting staat het wapen van Diana van Poitiers, gravin van Etampes.

Aan weerszijden: 3 PORTRETTE VAN MANNEN door **Ravesteyn**, een ZELFPORTRET door **Van Dijk** en EEN VROUW MET KRAAGJE van **Mierevelt**.

Daarnaast een groot portret van **LAURA VICTORIA MANCINI ALS DIANA GODIN VAN DE JACHT**. Deze nicht van Mazarin, echtgenote van de hertog van Vendôme, Lodewijk II, was hertogin van Mercœur en in de 17e eeuw eigenaresse van Chenonceau.

Naast het venster: **ARCHIMEDES van Zurbaran** en **TWEE BISSCHOPPEN: Duitse School 15e eeuw**.

Rechts van de schouw **DE DRIE GRATIËN**, door **Van Loo**: zij stellen de 'desmoiselles de Nesle' voor: de dames Châteaurox, Vintimille en Mailly, drie zusters en achtereenvolgende favorieten van koning Lodewijk XV.

DE SALON VAN FRANS I

Als herinnering aan zijn bezoek aan Chenonceau op 14 juli 1650 schonk Lodewijk XIV - zij het veel later - aan zijn oom, de graaf van Vendôme, zijn door **Rigaud** vervaardigde **PORTRET**, met een uitzonderlijke omlijsting door **Lepautre**, die slechts uit vier enorme stukken hout is samengesteld, alsmede het met tapijten van Aubusson afgedekte meubilair en een consoletafel van de beroemde meubelmaker Boulle.

Op de schouw in renaissancestijl herinneren de salamander en de hermelijn aan Frans I en koningin Claude van Frankrijk.

Op de kroonlijst om het balkenplafond staat het monogram van de Bohiers (T.B.K.).

Op de oostelijke muur, Het **KINDJE JESUS EN JOHANNES DE DOPER** door **Rubens**, gekocht van Joseph Bonaparte die door zijn broer Napoleon I op de troon van Spanje gezet was. In de salon hangt een verzameling Franse schilderijen uit de 17e en 18e eeuw:

- **Van Loo**: **PORTRET VAN KONING LODEWIJK XV**

- **Nattier**: “**DE PRINSES VAN ROHAN**”

- **Netscher**: “**PORTRET VAN CHAMILLARD**, minister onder Lodewijk XIV” en “**Portret van een Man**”.

- **Jean Ranc**: **PORTRET VAN FILIPS V, KONING VAN SPANJE** en kleinzoon van Lodewijk XIV.

Eveneens een **GROOT PORTRET VAN SAMUEL BERNARD**, bankier onder Lodewijk XIV, door **Mignard**.

De schatrijke Samuel Bernard was ook de vader van mevrouw Dupin; in haar **PORTRET** door **Nattier** komen haar gratie en intelligentie duidelijk naar voren.

Louise Dupin (1706 - 1799), een van de aangetrouwde voorouders van George Sand, was in de 18e eeuw eigenares van Chenonceau. Zij was de beschermvrouwe van de Encyclopedisten en ontving op het kasteel Voltaire, Rousseau, Montesquieu, Diderot, d'Alembert, Fontenelle en Bernardin de Saint-Pierre. Dankzij haar goedheid, edelmoedigheid en intelligentie werd Chenonceau tijdens de Franse Revolutie voor verwoesting behoed.

DE SALON VAN LODEWIJK XIV

De vestibule is overdekt met een serie spitsbooggewelven, waarvan de ten opzichte van elkaar verschoven sluitstenen een gebroken lijn vormen.

De kapitelen zijn getooid met gebladerte, rozen, engelenkopjes, draakvissen en hoornen des overvloeds.

Dit in 1515 gerealiseerde beeldhouwwerk is een van de mooiste voorbeelden uit de Franse vroege renaissance.

Bij de ingang boven de deuren bieden twee nissen plaats aan beelden van Johannes de Doper (patroonheilige van Chenonceau) en van een Italiaanse madonna in de sfeer van Luca Della Robbia. De jachttafel van Italiaans marmer waarop een Venetiaanse leeuw staat, is in renaissancestijl.

Boven de toegangsdeur ziet u een modern glas-in-loodraam (1954), dat door de meester-glazenier Max Ingrand vervaardigd werd en de legende van Sint Hubert voorstelt.

DE VESTIBULE

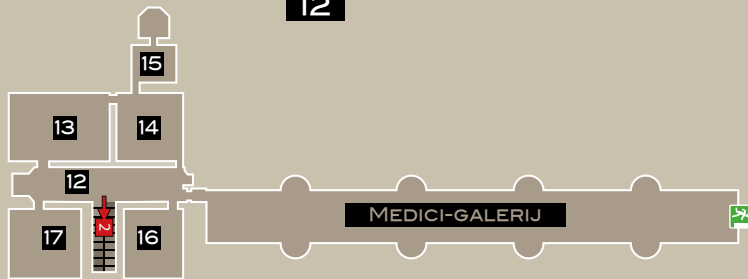

Vanuit de vestibule geeft een eikenhouten deur uit de 16e eeuw toegang tot de trap.

De bewerkte panelen stellen de Oude Wet (uitgebeeld als een geblinddoekte vrouw met een boek en een pelgrimsstaf) en de Nieuwe Wet (zonder blinddoek en met een palmtak en een kelk) voor. De trap die u naar de eerste verdieping brengt is opmerkelijk, omdat het een van de eerste rechte trappen met overloop is die in Frankrijk naar Italiaans model gebouwd werden. De trap heeft een met rechthoekig ribwerk versierd, hellend plafond; de samenvoegingen zijn met sluitstenen getooid en de vakken zijn versierd met gezichten, vruchten en bloemen (enkele motieven werden tijdens de Franse Revolutie beschadigd). Halverwege de trap met twee leuningen is een overloop, bestaande uit een loggia met balustrade; van hieruit heeft u zicht op de Cher. Aan het begin van de tweede opgang ziet u heel mooi antiek medaillon dat een vrouw met verwarde haren toont.

DE TRAP

De vloer van de vestibule van de eerste etage is betegeld met kleine terracottategeltjes, versierd met een lelie waar een dolk doorheen gestoken is, en heeft een balkenplafond. Boven de deuren staan op marmeren medaillons - die Catharina de Medici uit Italië meegebracht heeft - Romeinse keizers afgebeeld: Galba, Claudius, Caligula, Vitellius en Nero. De zes wandtapijten uit Oudenaarde uit de 17e eeuw stellen JACHTTAFERELEN voor en zijn gebaseerd op kartons van **Van der Meulen**.

Het vestibule opent naar **het balkon**, vanwaar u de toren en het terras van Marques kunt zien, **dat** het plan van het oude middeleeuwse fort volgt. Rechts ziet u de door terrassen omzoomde tuin van Diana van Poitiers die door de Kanselarij bewaakt werd. In tegenovergestelde richting ligt de tuin van Catharina de Medici, die met de vijver middenin minder groots overkomt.

VESTIBULE VAN KATHERINE BRIÇONNET

Deze slaapkamer is zo genoemd naar de twee dochters en de drie schoondochters van Catharina de Medici. Haar dochters: koningin Margaretha (echtgenote van Hendrik IV), Elisabeth van Frankrijk (echtgenote van Filips II van Spanje); haar schoondochters: Maria Stuart (echtgenote van Frans II), Elisabeth van Oostenrijk (echtgenote van Karel IX) en Louise van Lotharingen (echtgenote van Hendrik III). Het cassetteplafond uit de 16de eeuw is gemaakt van panelen uit de voorkamer van de appartementen van Louise van Lotharingen. De schouw is in renaissancestijl. De muren zijn behangen met Vlaamse wandtapijten uit de 16e eeuw, waarop de volgende taferelen staan afgebeeld: HET BELEG VAN TROJE EN DE ONTVOERING VAN HELENA, DE CIRCUSSEPLEN IN HET COLOSSEUM EN DE KRONING VAN KONING DAVID.

Links van de schouw schetst een deel van een wandtapijt uit de 16e eeuw een voorval uit het LEVEN VAN SAMSON.

Het meubilair bestaat uit een groot hemelbed, een 16e-eeuwse wieg, twee gotische credenstafels met daarop twee polychrome, houten borstbeelden van vrouwen uit de 15e eeuw, een met spijkers beslagen reiskoffer, twee fauteuils en twee Renaissance tafels waarvan een kasteeltafel. Aan de muren:

- **Rubens**: "DE AANBIJDING DER WIJZEN", dat van de koning van Spanje gekocht werd, is een detail van het kunstwerk dat zich in het Prado Museum bevindt.
- **Mignard**: "PORTRET VAN DE GRAVIN VAN OLLONE"
- **Italiaanse School 17e eeuw**: "APOLLO BIJ ADMETOS DE ARGONAUT".

DE SLAAPKAMER VAN DE VIJF KONINGINNEN

De slaapkamer van Catharina de Medici heeft een houten plafond met beschilderde en vergulde, vierkante vakken. In deze plafonddelen zijn vele initialen te herkennen, zo ook het wapen van de familie De Medici en in het midden een met elkaar vervlochten 'C' en 'H' van Catherina en Hendrik II. De andere vakken zijn versierd met bewerkte, plantaardige motieven, die doen denken aan die van het plafond van het groene kabinet. Het rijk versierde en bewerkte meubilair in de slaapkamer en de zeldzame collectie Vlaamse wandtapijten, die een Bijbels thema – dat van het LEVEN VAN SAMSON – uitbeelden, dateren

uit de 16e eeuw.

Het opmerkelijke aan deze tapijten zijn de randen, met een groot aantal dieren, die spreekwoorden (VAARDIGHEID GAAT BOVEN LIST) en fabels, zoals 'DE RIVIERKREEFT EN DE OESTER', symbolisch weergeven.

Het hemelbed midden in het vertrek is karakteristiek voor de renaissance; het is versierd met sierranden, pilasters en portretten en profiel naar voorbeeld van medaillons uit de Oudheid. Het door **Correggio** op hout geleverde schilderij rechts van het bed stelt DE OPVOEDING IN DE LIEFDE voor. Een op doek geleverde variant bevindt zich in de National Gallery van Londen.

De schoorsteen met de versieringen erop en de plavuizenvloer dateren uit de Renaissance.

DE SLAAPKAMER VAN CATHARINA DE MEDICI

De slaapkamer van Catharina de Medici verleent toegang tot twee kleine kamertjes die samen het prentenkabinet vormen. Het eerste kamertje heeft een prachtig plafond, opgesierd met een geveerd doek, en een elegante schouw. Deze getuigen van de 18e-eeuwse decoratie van Chenonceau voor mevrouw Dupin.

Het tweede vertrek, dat op de Cher uitziert, heeft een plafond en een schouw in renaissancestijl. Het kabinet bevat een volledige en gevarieerde verzameling tekeningen, gravures en prenten van het kasteel in verschillende periodes. Zo kunnen de belangrijke etappes van de bouw van Chenonceau, de door de verschillende eigenaren aangepaste projecten maar ook de aanleg van de tuinen op de voet gevolgd worden: vanaf de 16e eeuw van Diana van Poitiers met een roodkrijttekening (het eerste document waarop de brug afgebeeld staat), tot en met de 19e eeuw met architectenaquarellen.

HET PRENTENKABINET

De Medici-galerij op de eerste verdieping herbergt een **indrukwekkende collectie schilderijen, wandtapijten, meubels en kunstvoorwerpen**: een olieverfschilderij van **Pierre-Justin Ouvrié (1806-1879)** "LE CHÂTEAU DE CHENONCEAU", een **wandtapijt van Neuilly (1883)** "LE CHER", **tweedelige orgelkast Haute Epoque**, originele meubels van het kasteel van Chenonceau... zonder het kostbare **Rariteitenkabinet** te vergeten.

Dedocumenten en archieven stellen ons in staat om de fasen van de bouw en de hoogtepunten van de geschiedenis van het kasteel beter te begrijpen. Dit bezoek wordt ook verrijkt door de biografie, door de eeuwen heen, van de acht opmerkelijke dames die het lot van Chenonceau in de gaten hielden.

HET PRENTENKABINET

Dit vertrek herinnert aan César, graaf van Vendôme, zoon van koning Hendrik IV en Gabrielle d'Estrées, oom van Lodewijk XIV, die in 1624 Chenonceau in zijn bezit kreeg.

De Man met het IJzeren masker zou niemand minder zijn dan zijn tweede zoon, François de Vendome, hertog van Beaufort. Gevangen in Vincennes na zijn poging om kardinaal Mazarin te vermoorden, ontsnapte hij onder ongelofelijke omstandigheden. Na dit voorval onderhandelde César de Vendome over het huwelijk van zijn eerste zoon Louis de Mercoeur, met een nichtje van kardinaal Mazarin, Laure Victoire Mancini, om de verzoening te bezegelen. Dit feest op 14 juli 1650 vond plaats in Chenonceau, in aanwezigheid van koning Lodewijk XIV, de koningin-moeder en de kardinaal. Daarom hangt het portret van de vorst - aangeboden door hemzelf - in de woonkamer en draagt het zijn naam. De jonge echtgenoten ontvingen Chenonceau als huwelijksgeschenk op hun bruiloft in Parijs op 4 februari 1651.

Let u vooral op het volgende:

- Het prachtige balkenplafond dat door een met kanonnen getooide kroonlijst ondersteund wordt.
- De schouw in renaissancestijl werd in de 19e eeuw verguld en beschilderd met het wapen van Thomas Bohier.
- Aan weerszijden van het venster aan de westkant staan houten kariatiden uit de 17e eeuw.

Aan de muren hangen drie Brusselse wandtapijten uit de 17e eeuw, over de *CYCLUS VAN CERES* die de afwisseling van de seizoenen weergeeft.

De prachtige, typisch Brusselse omlijstingen tonen slingers van vruchten en bloemen die uit hoornen des overvloeds stromen.

Het hemelbed en het meubilair van dit vertrek zijn in renaissancestijl.

Links van het venster:

- **Murillo**: "PORTRET VAN DE HEILIGE JOZEF".

DE SLAAPKAMER VAN CÉSAR DE VENDÔME

Deze slaapkamer herinnert aan Gabrielle d'Estrées, favoriete en grote liefde van koning Hendrik IV en moeder van diens gewettigde zoon César de Vendôme.

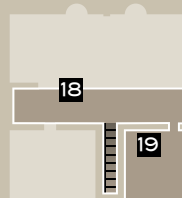
Het balkenplafond, de vloer, de schouw en het meubilair zijn in renaissancestijl.

Bij het hemelbed hangt het Vlaamse wandtapijt uit de 16e eeuw dat de titel *TAFERELN VAN HET KASTEELLEN, LIEFDE draagt*.

De drie andere muren zijn behangen met een zeldzame serie wandtapijten die *LES MOIS* **LUCAS** genoemd wordt: **JUNI** (het sterrenbeeld van de Kreeft, het scheren van de schapen), **JULI** (het sterrenbeeld van de Leeuw, de valkenjacht), **AUGUSTUS** (het sterrenbeeld van de Maagd, het uitbetalen van de maaiers). De kartons hiervan zijn van de hand van Lucas van Leyden, vriend van Dürer. Boven de kast staat een doek van **Michiel Coxsie "le Raphaël du Nord"** (16e eeuw), waarop *DE HEILIGE CECILIA STAAT*, patroonheilige van de muzikanten. Boven de deur staat **Ribalta**: *HET KIND MET HET LAM*.

DE SLAAPKAMER VAN GABRIELLE D'ESTRÉES

In deze gang van de tweede verdieping werden de restauraties die in de 19e eeuw werden uitgevoerd voor Madame Pelouze, toenmalige eigenaresse, intact gehoudend door de architect Roguet, leerling van Viollet le Duc.

Let op het wandtapijt van Oudenaarde uit de 16e eeuw, waarop de Slag bij Kosovo Polje (Slag op het Merelveld – 15 juni 1389) staat afgebeeld. Na de onzekere afloop van deze veldslag waarbij de christelijke prinsen uit de Balkan het tegen het Ottomaanse Rijk

opnamen, werd vrede gesloten tussen de koningin van Servië, Milica, en sultan Bayezid I. Aan weerszijden van het wandtapijt twee werken van **Pierre Justin Ouvrié**, vriend van Eugène Delacroix, waarop het **KASTEEL VAN CHENONCEAU** staat afgebeeld. De twee credenstafels, de twee andere tafels en de plavuizen zijn in renaissancestijl.

GANG VAN BOURBON VENDOME

Nadat haar echtgenoot koning Hendrik III op 1 augustus 1589 door de monnik Jacques Clément vermoord was, trok Louise van Lotharingen zich voor bezinning en gebed terug op Chenonceau. Zij werd omringd door een kleine kring volgelingen en omdat zij altijd in het wit gekleed was zoals het bij een koninklijke rouw betaamde, kreeg zij de bijnaam van 'de witte koningin'.

Deze kamer is met rouwattributen gedecoreerd: veren (of slagpennen die het verdriet symboliseren), zilveren tranen, spaden van doodgravers, rouwceinturen, doornenkronen en kronen met de Griekse letter lambda (L), monogram van Louise, ineengevlochten met de Griekse letter Heta (H) van Hendrik III, wiens

door **François Clouet** geschilderde **PORTRET** in het hoektorentje hangt.

HET CHRISTUSBEELD IN GOTISCHE STIJL MET **DOORNENKROON**, EEN RELIGIEUS TAFEREEL (onderdeel van een retabel uit de 16e eeuw) en de bidstoel benadrukken de devote en treurige sfeer van dit vertrek. Marmeren beelden uit de 14e eeuw, een **MADONNA VAN TRAPANI** van **Nino Pisano**. Het bed en het meubilair zijn uit de 16e eeuw.

Louise van Lotharingen wilde omringd worden door kapucijner nonnen. Deze verbleven op de derde verdieping van het kasteel en zijn pas in de 17e eeuw naar hun klooster teruggekeerd.

DE SLAAPKAMER VAN LOUISE VAN LOTHARINGEN

TUIN VAN DIANA

Deze tuin is sinds het ontwerp ervan door Diana van Poitiers nog steeds op dezelfde wijze ingedeeld; de huidige realisatie ervan is echter van Achille Duchêne (1866-1947). U bereikt de tuin vanuit de Kanselarij (het huis van de rentmeester van Catharina de Medici).

Twee loodrecht en twee diagonaal op elkaar staande lanen omzomen zo acht grote driehoeken grasveld, opgesierd met tere struikjes cipressenkruis (12.000 m²). Midden in de tuin staat opnieuw het oorspronkelijke fonteintje, zoals in de tijd van Diana van Poitiers. Op de verhoogde en met tuinvazen opgesierde terrassen die de tuin tegen het wassende water van de Cher beschermen, kunt u gelijkmatig over de borders verdeelde heesters bewonderen: taxus, kardinaalsmuts, buxus en Viburnum. 's Zomers bloeien er wel meer dan honderd exemplaren van de stamhibiscus. De bloemperken tussen deze heesters accentueren de strakke geometrie van deze tuin.

Om de hele tuin heen groeien klimrozen 'Iceberg' tegen de muren die de terrassen stutten.

TUIN VAN CATHARINA

De tuin van koningin Catharina de Medici is 'intiemer' (5500 m²) en een toonbeeld van geraffineerdheid. Vanaf de lanen naar het water en het park heeft u een prachtig uitzicht op de westelijke façade van het kasteel. De tuin bestaat uit vijf met gras begroeide vakken, waarin hier en daar een bolvormige buxus staat, rond een sierlijke, cirkelvormige vijver.

Aan de oostkant wordt de tuin door een muurtje langs de slotgracht omzoomd, waartegen rozen 'Clair Matin' zijn opgebonden. Stokrozen en rijen met laag en rond gesnoeide lavendel maken het geheel harmonieus af. Het uitzicht aan de noordkant op de Groene Tuin en de Orangerie hebben we aan Bernard Palissy te danken.

GROENE TUIN

De Groene Tuin werd in 1825 door Lord Seymour ontworpen voor de eigenaresse uit die tijd, gravin van Villeneuve, die een vermaard botanica was en een Engelse tuin wenste. De Groene Tuin grenst aan de noordzijde van de Tuin van Catharina. Een aantal opmerkelijke bomen geven schaduw aan dit omheinde gazon. Dit uitzonderlijke geboomte met eeuwenoude vertakkingen bestaat uit drie platanen, drie blauwe ceders, een Spaanse zilverspar, een trompetboom, een kastanjeboom, twee douglassparren, twee sequoia's, een robinia, een zwarte walnoot en een steeneik. Tegenover de Renaissance-fontein, biedt een Hortulus (micro-landschap) een waaier van planten en druivensoorten van de Loire-vallei. In de 16e eeuw had Catharina de Medici deze plek uitgekozen voor haar dierentuin en volières.

TUIN RUSSELL PAGE

De originele platen van Russell Page (nooit uitgegeven en teruggevonden documenten), afkomstig uit de familiearchieven vormden de directe inspiratie voor deze tuin.

De tuin, die in de zomer van 2018 werd opengesteld, is een ware hommage aan deze beroemde landschapsarchitect en leermeester van tal van jonge hedendaagse ontwerpers. De faun van de beeldhouwer en bronsbewerker, François Xavier Lalanne, een nieuwe aanwinst die de borders van deze "Engelse" tuin verrijkt, is teruggekeerd naar Chenonceau na de prachtige retrospectieve Expositie van 1991. Russell Page en François Xavier Lalanne communiceren hier met elkaar via een kunstvorm waarin alle dromen zijn toegestaan, waarin dieren en planten elkaar ontmoeten...

Russell Page maakt van elke tuin die hij ontwerpt zijn ideale tuin... Gevoed door het gezang van de vogels en de kleuren van de bloemen,

BLOEMEN- EN MOESTUIN

De tuin is open voor het publiek en een heerlijke plek om doorheen te slenteren. Hij heeft een oppervlakte van meer dan één hectare en bestaat uit twaalf vierkante stukken grond die omzoomd zijn door appelbomen en Queen Elisabeth stokrozen. Een tiental kwekers teelt er zo'n honderd variëteiten snijbloemen die nodig zijn voor de bloemversieringen van het kasteel, en meer dan 400 rozenstruiken. Bezoekers treffen er ook vele groente- en plantensoorten aan, maar ook zeer aparte, bloeiende planten zoals tuberrozen en Afrikaanse lelies. Er zijn twee oude kassen in gebruik voor het in bloei trekken van hyacinten-, amaryllis-, narcissen- en tulpenbollen en voor het opkweken van zaaigoed. Vogels en andere dieren voelen zich hier (vlakbij het Ezelpark) op hun gemak.

DOOLHOF

De door Catharina de Medici gekoesterde Italiaanse doolhof ligt op een open plek in het 70 hectare grote park en is over meer dan een hectare beplant met 2000 taxusstruiken. Vanaf een verhoogd tuinhuisje in het midden van de doolhof heeft u er een goed uitzicht over. Dit gebouwtje is bedekt met levende teenwilg. Het beeld van een nimf die het kindje Bacchus draagt, met daarnaast een groot Venusbeeld, staat bovenop een boomstronk van een cederboom. Het labirint wordt omzoomd door een heg van haagbeuken met daartussen potten met buxus en klimop; van hieruit heeft u in oostelijke richting zicht op de kolossale kariatiden van Jean Goujon. Deze kariatiden, Pallas en Cybele, en de atlanten Hercules en Apollo, die de façade van het kasteel opsierden, zijn aan de achterzijde van de Doolhof bij elkaar gezet.

HET BÂTIMENT DES DÔMES

Dit gebouw, gebouwd door Catherine de Medici, bevindt zich op het dak “bij het Keizerlijke” of “bij het Philibert” en herbergt de Apotheek van de Koningin, la Cave des Dômes en de Snack

DE APOTHECAIRERIE DE LA REINE,

Gebouwd door Catherine de Médicis, de meest illustere van de “Dames” van Chenonceau, komt weer tot leven op de plaats waar het vroeger bestaan heeft. Deze nieuwe museumzaal, met opmerkelijke afmetingen, presenteert een zeer zeldzame collectie van Albarelli, medicijnpotten, pillendozen, apothekerspotten, theriakpotten en vizels. Die maken het tot een uitzonderlijke plaats van in het Loire-dal. De eerste geneesmiddelen leken een beetje op “heksenkruiden” : hertengeweien, rivierkreeftogen, naaktslakken, padden... slakkenslijm (worden tegenwoordig nog gebruikt). Apothecarissen ontwikkelden vervolgens preparaten op plantaardige basis. De meest voorkomende worden gekweekt in de “Jardin des Simples”, belangrijkste medische bron uit die tijd. In een informatieruimte wordt de geschiedenis gepresenteerd van de apotheken en van mensen die de koningin begeleidden. Net als Nostradamus, wijsgerig aureool van het mysterie.

CARRÉ DE L'APOTHICAIRE

Deze nieuwe tuin met geneeskrachtige planten komt bij de opening van de Apotheek en verrijkt een bezoek aan het park. De architectuur is direct geïnspireerd door de Engelse “jardins de simples”. Omgeven door grafisch gesnoeide taxusbomen, sluit een prachtige fontein het pad. Er zijn 45 medicinale en aromatische planten te vinden, in potten of in open grond. Planten die sinds de middeleeuwen bekend staan om hun genezende of gewoonweg gastronomische effecten: met inbegrip van stimulerende santoline, papaver, bekend om zijn verdovende eigenschappen, absint, dat wordt gebruikt in de samenstelling van vele farmaceutische producten, oregano, een natuurlijk antibioticum, basilicum, munt, kamille en de mysterieuze artemisia om koorts te behandelen...

DE CAVE DES DÔMES

De wijngaard van het kasteel bestaat al eeuwen lang en de opeenvolgende eigenaren hebben hier om beurten prestigieuze wijnen gemaakt. De Cave des Dômes, historische wijnkelder uit de 16e eeuw, met prachtige gewelven, herbergt verschillende ruimtes die het ontdekken waard zijn. Hier kunt u ook de wijnen van het landgoed kopen, zoals de AOC Touraine Chenonceaux en tal van producten verbonden met de wereld van de wijn...

BOERDERIJ UIT DE 16E EEUW

De boerderij, een prachtig gebouw uit de 16e eeuw waarin zich de paardenstallen van Catharina de Medici bevonden, geeft toegang tot de moestuin. In het midden bevindt zich het atelier voor bloemsierkunst, waar het gehele jaar door drie bloemisten werken. Het is een wezenlijk deel van de charme van Chenonceau dat dagelijks elk vertrek van het kasteel van verse bloemen wordt voorzien. Verse bloemen en weelderige bloemstukken illustreren het permanente onderhoud van het kasteel om haar bezoekers als gasten te verwelkomen.

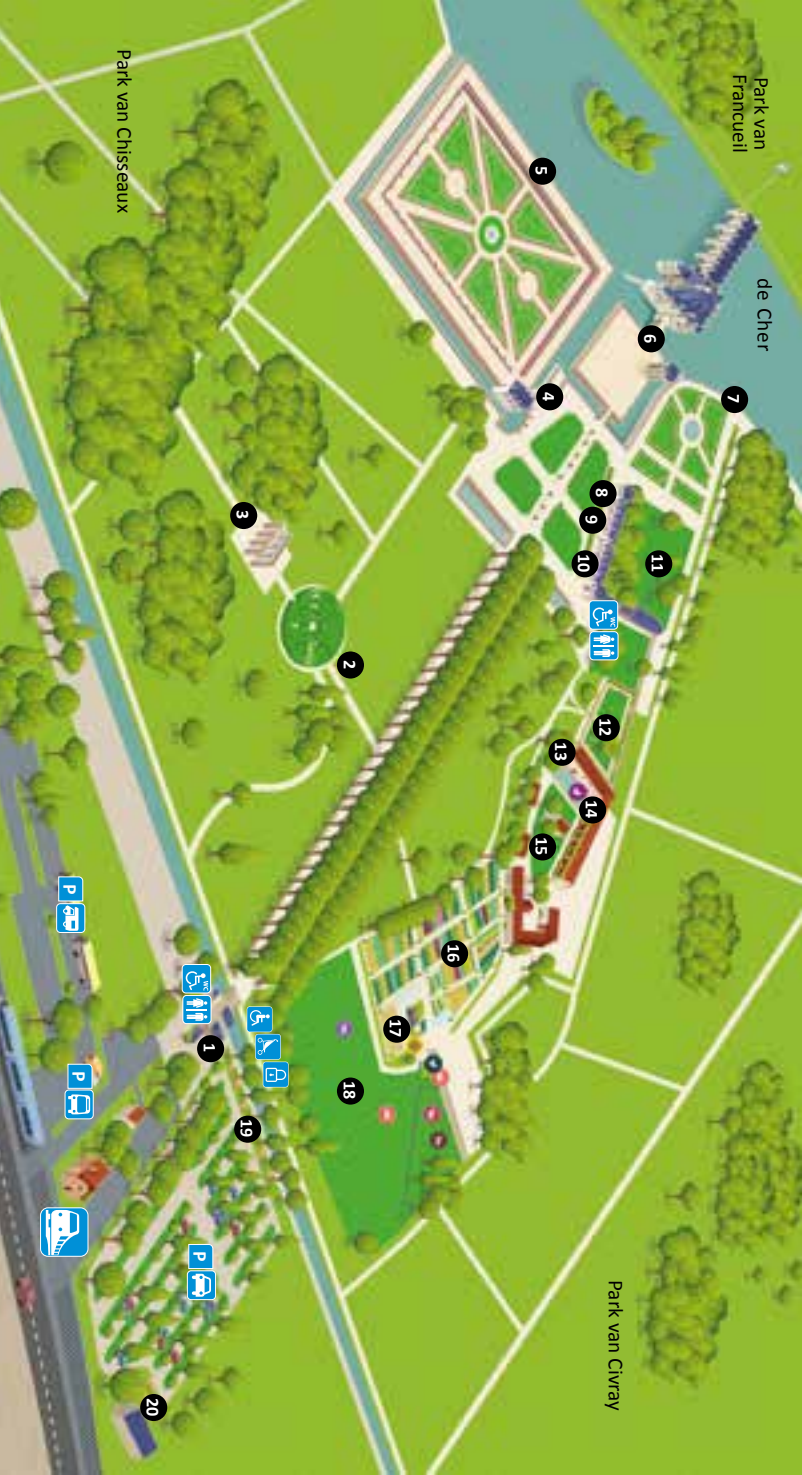
DE RIJTOUGENGALERIJ

In de rijtuigengalerij in de grote stal van de 16e-eeuwse Boerderij staat een zeldzame verzameling koetsen en boerenwagens. De typisch Franse rijtuigen – zoals de Brik en de Tonneau – of de uit Engeland afkomstige Tilbury... ze maken allemaal deel uit van een erfgoed dat behouden moet blijven. Deze koetsen of boerenwagens werden voornamelijk in de 19e eeuw gebruikt. En u kunt ze zelfs nu nog soms op het platteland tegenkomen...

HET MILITAIR ZIEKENHUIS

Van 1914 tot 1918 werd het kasteel van Chenonceau omgebouwd tot een militair ziekenhuis. Op de binnenplaats van de boerderij kunnen we dankzij een identieke constructie de geschiedenis ontdekken. Gaston Menier, senator van Seine et Marne, toenmalige eigenaar van Chenonceau, bouwde op eigen kosten een tijdelijk militair ziekenhuis in het kasteel en financierde het hele ziekenhuis. Honderdtwintig bedden werden vervolgens geïnstalleerd in de twee grote galeriën van Catherine de Medici, met uitzicht op de Cher. Op de begane grond is een hoogwaardige operatiekamer uitgerust met een van de eerste röntgenapparaten. Zijn schoondochter Simonne Menier, echtgenote van zijn zoon Georges en hoofdzuster, beheert dit ziekenhuis, behandelde de gewonden en werkte nauw samen met artsen en chirurgen. 2254 gewonde soldaten, waarvan de meesten ernstig gewond, werden daar tot 31 december 1918 behandeld.

1	KASSA	11	GROENE TUIN	16	BLOEMENTUIN
2	LABIRINT	12	TUIN RUSSELL PAGE	17	CARRÉ DE L'APOTHIKAIRE
3	KARIATIDEN	13	GALERIJ MET KOETSEN	18	EELPARK
4	KANSELARIJ	14	HET MILITAIR ZIEKENHUIS	19	PICKNICKGEBIED
5	TUIN VAN DIANA	15	BOERDERIJ UIT DE 16E EEUW	20	PICKNICKGEBIED OVERDECKT
6	KASTEEL - TERRAS - TOUR DES MARQUES				
7	TUIN VAN CTHARINA				
8	ZELFBEIDIENING				
9	CAVE DES DÔMES (WIJNGAARD)				
10	APOTHEEK				